

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

481-ВА ПЛЕНАРНА СЕСИЯ, ПРОВЕДЕНА НА 23 И 24 МАЙ 2012 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите — Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“

COM(2011) 782 final

(2012/C 229/05)

Докладчик: г-н **Luis Miguel PARIZA**

На 13 юли 2011 г. Европейският икономически и социален комитет реши, в съответствие с член 29, параграф 2 от Правилника за дейността си, да изготви становище по собствена инициатива относно:

„Стратегията на ЕС за Атлантическия регион“.

На 21 ноември 2011 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно:

„Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите — Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“.

COM(2011) 782 final.

На 6 декември 2011 г. Бюрото на Европейския икономически и социален комитет възложи на специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“ да подготви работата на Комитета по този въпрос, като преобразува становището по собствена инициатива в консултация.

Специализирана секция „Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 7 май 2012 г.

На 481-ата си пленарна сесия, проведена на 23 и 24 май 2012 г. (заседание от 24 май), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 151 гласа „за“, 2 гласа „против“ и 5 гласа „въздържал се“.

1 Заключение и препоръки

1.1 Европейското атлантическо крайбрежие – западната врата на Европа – трябва да затвърди централната си роля и да избегне риска от отдалечаване от политическия и икономическия център на Европа. Чрез Атлантическия океан Европа осъществява икономически и политически връзки с Америка и Африка.

1.2 Атлантическият макрорегион включва регионите и островите от атлантическото крайбрежие на Ирландия, Обединеното кралство, Франция, Испания и Португалия. Исландия, която е в процес на присъединяване, трябва също да бъде

включена заедно с Норвегия, която е част от ЕИП. Това важи и за Гренландия и Фарьорските острови. Въпреки че регионите от Северно море споделят общи интереси в атлантическото пространство, в бъдеще биха могли да стартират специфична стратегия.

1.3 Европейският атлантически регион се радва на дълга история на политическо сътрудничество за насърчаване на дейности от общ интерес по проекти в рамките на транснационални европейски програми. Участие в това сътрудничество вземат както регионалните власти, така и гражданското общество.

1.4 ЕИСК приветства предложението на Европейската комисия за Атлантическия регион в рамките на интегрираната морска политика: подпомагане както на нововъзникващите икономически сектори, така и нов тласък на традиционните сектори в рамките на подход за устойчиво развитие.

1.5 ЕИСК предлага, обаче, по-амбициозен подход: разработване на макрорегионална стратегия, която обхваща морския и териториалния стълб, като отчита опита на регионите от Балтийско море и река Дунав.

1.6 Предложението на ЕИСК е подкрепено от Европейския парламент, от правителствата на регионите от Комисията за Атлантическата дъга, от икономическите и социалните съвети от Атлантическата транснационална мрежа, както и от множество представители на гражданското общество (работодатели, синдикати, търговски камари, градове и др.).

1.7 ЕИСК счита, че предвиденият в морската стратегия за Атлантическия океан форум за Атлантическия океан представлява първата стъпка в процеса на трансформиране на тази стратегия в макрорегионална стратегия. Форумът ще използва натрупания опит в разработването, мониторинга и оценката на морските въпроси, за да се превърне в бъдещия макрорегионален форум, който определя общите стратегически насоки за действие и приоритетните проекти за териториално сближаване на атлантическите региони.

1.8 ЕИСК, който е част от „Ръководната група на форума за Атлантическия океан“, предложи Атлантическата транснационална мрежа (АТМ) на икономическите и социалните съвети също да участва във форума, тъй като нейните членове са участници по места и са незаменими при определянето и изпълнението на проектите. За да има успех Планът за действие, най-важните социални и регионални участници следва да участват в неговото съставяне.

1.9 Приоритетните цели на атлантическия макрорегион следва да бъдат включени в тематичните стълбове на стратегията „Европа 2020“. ЕИСК счита, че стратегията за Атлантическия регион е от голямо значение не само за заинтересованите региони, но и за целия Европейски съюз.

1.10 Стратегията за Атлантическия регион следва да бъде отразена както в секторните политики, така и в политиката на сближаване, поради което ЕИСК предлага да отпаднат ограниченията на „трите Не“, за да могат в бъдеще макрорегионалните стратегии да разполагат с адекватно законодателство, специфично финансиране и с необходимите административни структури.

2 Макрорегионалните стратегии в ЕС: нови инструменти за сътрудничество и териториално сближаване.

2.1 През юни 2009 г. Европейската комисия представи „Стратегия на Европейския съюз за региона на Балтийско море“⁽¹⁾, която, като насърчава териториалното сътрудничество с помощта на различни специфични цели, очертава интегрирана

многосекторна стратегическа географска рамка за разрешаване на общи проблеми. След нея беше стартирана стратегията за региона на река Дунав⁽²⁾.

2.2 Комисията разглежда макрорегионите като пространства, които обхващат определен брой административни региони, но които споделят достатъчно на брой общи въпроси, за да оправдаят единен стратегически подход⁽³⁾. Макрорегионите, освен на географска основа, се определят на функционално равнище.

2.3 Административните, регулаторните и финансовите условия се основават на „трите Не“: „Не“ на допълнителното финансиране; „Не“ на новите административни структури; и „Не“ на новите законови разпоредби. Въпреки че тези условия бяха поставени в Съвета от държавите членки, ЕИСК не е съгласен с тези ограничения.

2.4 В Стратегията на Европейския съюз за региона на Балтийско море участват осем държави членки на ЕС и три съседни държави.

2.5 През 2011 г. ЕС стартира Стратегията на Европейския съюз за региона на река Дунав, в която участват осем държави членки на ЕС и шест страни извън Общността⁽⁴⁾.

2.6 Първоначалната оценка за функционирането на Стратегията за Балтийско море⁽⁵⁾ показва удовлетворителните ѝ резултати като инструмент за подобряване на макрорегионалното сътрудничество с цел да се посрещнат предизвикателствата и възможностите, надхвърлящи регионалните и националните граници и като много полезен инструмент за целите на териториалното сближаване и стратегията „Европа 2020“.

2.7 ЕИСК намира за целесъобразно използването на този вид инструменти да се разшири за други макрорегиони, където те могат да създадат добавена стойност.

2.8 Договорът от Лисабон, който включва целите за териториално сближаване наред с икономическото и социалното сближаване, дава тласък на макрорегионалните стратегии.

2.9 Териториалната програма за 2020 г.⁽⁶⁾, приета в Gödöllo през май 2011 г., предвижда иновативен подход, ориентиран към местните условия – т.нар. „*place-based approach*“ – като отчита съществуващите макрорегионални стратегии.

⁽²⁾ „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – Стратегия на Европейския съюз за региона на река Дунав“, (COM (2010) 715 final).

⁽³⁾ Вж. параграф 1.

⁽⁴⁾ Вж. становищата на ЕИСК относно „Стратегия на Европейския съюз за региона на река Дунав“, ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 2 и ОВ С 248, 25.8.2011 г., стр. 81.

⁽⁵⁾ „Доклад на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите за изпълнението на стратегията на ЕС за региона на Балтийско море (EUSBSR)“, (COM (2011) 381 final).

⁽⁶⁾ Териториална програма на Европейския съюз за 2020 г. „Към приобщаваща, интелигентна и устойчива Европа на регионалното многообразие“, 19 май 2011 г.

⁽¹⁾ „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно Стратегия на Европейския съюз за региона на Балтийско море“, (COM (2009) 248 final).

2.10 Политиката на сближаване е основният инструмент за справяне с предизвикателствата на териториалната политика на ЕС и за стимулиране на вътрешното развитие на макрорегионите.

2.11 Процесът за изготвяне на новата многогодишна финансова рамка на ЕС и на политиката на сближаване за периода 2014 – 2020 г. вече е в ход.

2.12 Териториалното сътрудничество продължава да бъде цел на политиката на сближаване, което би увеличило бюджета ѝ. То ще бъде уредено с регламент и ще бъдат предвидени *„нови форми на териториално сътрудничество — специално събрани решения за преодоляване на макрорегионалните предизвикателства“* ⁽⁷⁾.

3 Атлантическият регион

3.1 Европейската атлантическа дъга (Приложение I) е едно обширно географско пространство по протежение на оста „Север-Юг“, обединено от една основна връзка – Атлантическия океан. Атлантическият макрорегион включва регионите и островите от атлантическото крайбрежие на Ирландия, Обединеното кралство, Франция, Испания и Португалия. Исландия, която е в процес на присъединяване, също проявява интерес, както и Норвегия, която е част от ЕИП. Това важи и за Гренландия и Фарьорските острови.

3.2 Разположението му в западната част на европейския континент и неговата отвореност към океана са важен фактор за динамика и просперитет през вековете.

3.3 Морското измерение е ключова характеристика на това пространство, в чието общо икономическо, технологично и културно наследство са включени дейности като риболовът, корабостроенето, металургичната индустрия, инженерството, изследванията и науката, пристанищата, търговията и морският транспорт.

3.4 Европейското атлантическо крайбрежие се отдалечава от политическия и икономическия център на Европа, а освен това се характеризира със затруднена достъпност и недостиг на транспортна, енергийна и комуникационна инфраструктура между самите атлантически региони и между тях и най-проспериращите области на Европа.

3.4.1 Равнището на доходите на повечето атлантически региони е под средното за ЕС и някои от тях са включени в целта *„Приобщаване“* на политиката на сближаване (Приложение II).

3.4.2 Ситуацията се влошава, тъй като се наблюдава осезаем спад в традиционните атлантически дейности: секторът за риболов, който има свръхкапацитет, е намалил драстично работната ръка и улова, корабостроителниците са в упадък, а морският и пристанищен транспорт е в голяма степен неизползван.

⁽⁷⁾ „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно специални разпоредби за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие по цел „Европейско териториално сътрудничество“ (COM (2011) 611 final).

3.5 На обратната страна се намират ценни неизползвани ресурси на Атлантическия океан като възобновяемите морски енергийни източници, подземните богатства, морските биотехнологии, морските развлекателни и туристически дейности, наред с други, които могат да се превърнат в източници на богатство, икономическа диверсификация, създаване на работни места и подобряване на състоянието на околната среда.

3.6 ЕИСК счита, че атлантическото пространство се състои от съвкупност от разнородни територии със свои собствени предизвикателства за развитие, чиято единност и специфика се корени в техния морски и отворен към света характер и в оскъдните връзки с европейските икономически и политически центрове.

4 Съобщение относно „Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“

4.1 По искане на Съвета и на Парламента Европейската комисия публикува на 21 ноември съобщение за „Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“ ⁽⁸⁾.

4.2 Като изхожда от основната цел да насърчава устойчив растеж и заетост, **Стратегията** разглежда предизвикателствата и възможностите пред Атлантическия океан, обединени в пет взаимосвързани теми:

4.2.1 **Прилагане на екосистемния подход**, съгласно който дейностите, оказващи въздействие върху океана, трябва да се управляват така, че да се поддържа здрава и продуктивна екосистема. Стратегията поставя акцент върху развитието на три области: риболова, аквакултурите и системите за наблюдение.

4.2.2 **Намаляване на емисиите на въглероден диоксид** в Европа, с три позиции: морската вятърна енергия, морските енергийни източници и морския транспорт.

4.2.3 Устойчивата експлоатация на **природните ресурси от дъното** на Атлантическия океан е ориентирана към насърчането на устойчивостта, научноизследователската дейност и знанието.

4.2.4 Ответна реакция по отношение на **заплахи и извънредни ситуации**, дължащи се както на произшествия, така и на природни бедствия, за по-голяма сигурност и сътрудничество.

4.2.5 **Социалноприобщаващ растеж**, тъй като много атлантически общности се нуждаят от създаване на нови работни места в нововъзникващи дейности, които да заменят традиционните дейности в упадък.

4.3 **Инструментите на ЕС** представляват стратегическа комбинация от финансовите и законодателните инструменти на ЕС.

⁽⁸⁾ „Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите – Разработване на морска стратегия за района на Атлантическия океан“, 21.11.2011 г., COM(2011) 782 final.

4.4 Изпълнение на стратегията: ще бъде приет План за действие до края на 2013 г.

4.4.1 Ще бъдат използвани следните инструменти: политическо сътрудничество, някои специфични мерки в рамките на съществуващите споразумения и структури и комбинация от законодателни и финансови инструменти.

4.4.2 Ще се създаде **Форум за Атлантическия океан**, принос за който ще имат държавите членки, Парламентът, регионалните органи, гражданското общество и представителите на съществуващите отрасли. Форумът, който ще започне работа през 2012 г. и ще бъде разпуснат през 2013 г., ще включва тематични семинари, както и мозъчен тръст.

5 Общи бележки

5.1 ЕИСК приветства инициативата на Европейската комисия, която предлага подход за Атлантическия басейн, основан на интегрираната морска политика на ЕС. Интегрираната морска политика предоставя обща рамка за всички секторни политики, които засягат морето, и по този начин предотвратява несъответствията и неефективността.

5.2 ЕИСК счита, че конкретното прилагане на интегрираната морска политика по отношение на Атлантическия океан ще позволи да се използва нов подход за изготвяне на морските политики и да се оползотворят възможностите, които предлага Атлантическият океан за икономическото и социалното развитие.

5.3 ЕИСК подкрепя подхода, на който се основава стратегията: да се подпомагат нововъзникващите икономически сектори и да се даде нов тласък на традиционните сектори в рамките на подход за устойчиво развитие.

5.4 Комитетът предлага възобновяемите морски енергийни източници да получат възможно най-голяма политическа и финансова подкрепа от страна на институциите на ЕС, тъй като правят възможно намаляването на емисиите на въглероден диоксид в Европа и създаването на много важна, свързана с тях промишлена и икономическа дейност, чийто обхват надхвърля пристанищните зони в близост до вятърните турбини.

5.5 Стратегията трябва да е двигател за възможностите за научни изследвания, технологично развитие и производство в областта на морската енергийна индустрия, на съпътстващите промишлени отрасли и на логистичните мрежи в атлантическите региони. Това би позволило диверсификация на икономическата структура и пренасочване на секторите в упадък.

5.6 Тези възможности се отнасят не само за фундираните, но също и за плаващите вятърни турбини.

5.7 Вълните и приливите и отливите са енергиен и икономически ресурс с голям потенциал, тъй като тези ресурси на Атлантическия океан са едни от най-добрите в света. ЕИСК предлага в стратегията за Атлантическия океан да се засили подкрепата за научните изследвания и развитието на тези дейности.

5.8 Източниците на възобновяема енергия в морето се нуждаят от връзка между главните производствени центрове и централите за потребление. Мрежите, които свързват тези центрове, са от съществено значение за оползотворяването на енергийния потенциал на морето, поради което е необходимо наличието на морски електропреносни мрежи, свързани с наземните мрежи.

5.9 Корабостроенето е също една от традиционните икономически дейности в атлантическите региони, която се нуждае от стимулиране, но по един нов начин. Строенето на технологично по-развити и по-ефективни по отношение на околната среда кораби, които са в състояние да спазват ограничителните закони за равнищата на емисиите и замърсяването, както и различната гама кораби, свързани с морската вятърна енергия, представляват нови бъдещи сектори за атлантическите корабостроителници.

5.10 Географската отдалеченост на много райони от атлантическото крайбрежие, особено на някои острови, налага новите комуникационни технологии да направят възможно развитието на иновативни икономически дейности, установяването на мрежи и контактите с пазарите.

5.11 ЕИСК предлага да се засилят мерките за социалноприобщаващ растеж в атлантическите региони. Обучението, по-конкретно на младите хора, е от съществено значение. Следва да се осигури предаването на знанията и на уменията между поколенията. Сътрудничеството между университетите, предприятията и средните училища следва да бъде подобро. Трябва да се активизира социалният диалог.

5.12 Риболовът е сектор, който претърпява значителна загуба на работни места през последните десетилетия и поради това ЕИСК счита, че традиционно заетите с тази дейност крайбрежни области се нуждаят от мерки за диверсификация и за стимулиране на нови дейности. Крайбрежният дребномащабен риболов, ловът на миди и ракообразни и аквакултурата са най-устойчивите дейности и са от ключово значение за икономическото и социалното развитие на някои крайбрежни региони, които имат голямо културно значение.

5.13 ЕИСК предлага да се увеличи използването на морския товарен транспорт и по този начин се намали автомобилният превоз. Трябва да се развият морските магистрали, като за тази цел трябва да се подобрят интермодалните системи между пристанищата и железопътния транспорт.

5.14 Както стана ясно в резултат на редица произшествия, сигурността при заплахи и извънредни ситуации представлява голямо предизвикателство. Необходимо е да се предвидят устройства и системи, които да повишат наблюдението и сигурността. ЕИСК предлага да се отдели по-значима роля на Европейската агенция за морска безопасност, да се подобри координацията между държавите членки и да се приемат подходящи закони, които могат да предотвратят сегашните рискове.

5.15 Стратегията за Атлантическия океан е възможност за заинтересованите региони. ЕИСК предлага да се подходи амбициозно с цел да се да оползотворят всички ресурси.

5.16 **Форумът за Атлантическия океан** следва да осигури по подходящ начин участието на всички заинтересовани страни във връзка със стратегическото развитие на Атлантическия океан. Много е важно освен държавите членки и европейските институции участие да вземат регионалните власти и организациите на гражданското общество.

5.17 ЕИСК, който е част от „Ръководната група на форума за Атлантическия океан“, предложи Атлантическата транснационална мрежа (АТМ) на икономическите и социалните съвети да участва във форума, тъй като нейните членове са участници по места и са незаменими при определянето и изпълнението на проектите. За да има успех Планът за действие, за неговото съставяне трябва да допринасят най-важните социални и регионални участници.

5.18 Форумът може да играе важна роля за мониторинга и оценката на изпълнението на Плана за действие и стратегията и поради това ЕИСК изразява съжаление, че Комисията предвижда той да бъде разпуснат при започване на оперативната фаза на изпълнение на проектите. Комитетът предлага форумът за Атлантическия океан да остане активен и след изготвянето на Плана за действие.

6 Атлантическото сътрудничество: транснационални мрежи и проекти за сътрудничество

6.1 За да се насърчи балансираното развитие на ЕС, се създадоха мрежите на регионите на Ирландия, Обединеното кралство, Франция, Испания и Португалия, и мрежите на градовете и на гражданското общество в тези региони: икономически и социални съвети, търговски камари, синдикати, стопански организации, организации на социалната икономика, НПО, университети и др.

6.2 *Комисията за Атлантическата дъга* ⁽⁹⁾ е една от шестте географски комисии на Конференцията на периферните морски региони на Европа (CRPM) и обединява 24 региона от Атлантическото крайбрежие. Тя е политически форум за представяне на интересите на регионите и насърчава транснационалното атлантическо сътрудничество по общи проекти. Атлантическите градове също насърчават подобни цели в контекста на Конференцията на градовете от Атлантическата дъга ⁽¹⁰⁾.

6.3 *Атлантическата транснационална мрежа* ⁽¹¹⁾ (АТМ) на икономическите и социалните участници беше създадена през 2003 г.; в нея участват икономически и социални съвети и техните партньори от британското, френското, испанското и португалското атлантическо крайбрежие, обединени в една платформа за сътрудничество на гражданското общество в атлантическото пространство. Целта ѝ е да насърчава сътрудничеството и да дава тласък на политиките, които в контекста на европейската интеграция имат положително въздействие върху развитието на атлантическите региони, като подобряват тяхната конкурентоспособност и социалното, и териториалното сближаване, и преодоляват неравностойното им положение, резултат от географското им разположение.

⁽⁹⁾ <http://arcatlantique.org>.

⁽¹⁰⁾ <http://www.atlanticcities.eu>.

⁽¹¹⁾ Уелски икономически форум, Икономически, социални съвети и съвети на околната среда на регионите Долна Нормандия, Бретан, Пеи дьо ла Лоар, Поату-Шарант, Аквитания, Център, Лимузен; Икономически и социални съвети от Страната на баските, Кантабрия, Астурия, Галисия и Канарските острови; Институт по заваряване и качество, Лисабон, USALGARVE.

6.4 АТМ изготви редица проучвания и предложения в областта на иновациите, трансфера на технологии и комбинирания превоз на товари, като специално внимание е отделено на морския транспорт, пристанищата и техния „хиндърланд“ и на морската безопасност на атлантическото пространство. АТМ работи неотдавна по въпроса за развитието на възобновяемите морски енергийни източници и Европейската стратегия за Атлантическия океан.

6.5 Съществуват други атлантически мрежи като *Селскостопанските камари на Атлантическата дъга*, АСЗА и други в областта на висшето образование. От 2007 г. в Комитета за сътрудничество на *Комисията за Атлантическата дъга* има представители на всички тези мрежи, обединени в общ форум за дискусии относно стратегически въпроси за атлантическото пространство.

6.6 Началото на сътрудничеството беше поставено през 1989 г. чрез програмата ИНТЕРРЕГ. В настоящия програмен период се развиват мащабни проекти с интегриращ характер в областта на транспорта и проекти за създаване на атлантически „кълъстер“ на възобновяемите морски енергийни източници.

6.7 ЕИСК споделя вижданията на заинтересованите страни: атлантическото сътрудничество е пострадало от ограниченията на транснационалното териториално сътрудничество като цяло, от липсата на стратегическа визия, от липсата на координация на проектите с последващата от това загуба на синергии и от нарастването на броя на неоперативните проекти ⁽¹²⁾.

6.8 ЕИСК счита, че динамичният и разнообразен опит в сътрудничеството между атлантическите участници е много солидна основа за стартирането на нови инициативи за сътрудничество, които са по-амбициозни и имат по-стратегически характер.

7 Предложението на ЕИСК: макрорегионална стратегия за атлантическото пространство

7.1 ЕИСК смята, че макрорегионалната стратегия е подходящ инструмент за Атлантическия регион. Насърчаването на вътрешното развитие на атлантическия макрорегион посредством широкомащабна стратегия ще постави атлантическото пространство в по-добра позиция за постигане на целите на ЕС и за осъществяване на стратегията „Европа 2020“.

7.2 Съветът отправи призив към държавите членки и Комисията да продължат да насърчават съществуващите макрорегионални стратегии и да обмислят стартирането на нови стратегии в бъдеще.

7.3 ЕИСК смята, че в името на териториалния баланс в ЕС е необходимо да се насърчи макрорегионална стратегия за Атлантическия регион, която би позволила да се посрещнат предизвикателствата с транснационален характер, пред които е изправено това пространство. Върху ситуацията на атлантическата дъга в западната част на континента се поставя акцент с помощта на стимулите, предоставените на северния и централния регион на ЕС чрез двете действащи макрорегионални стратегии.

⁽¹²⁾ *Schéma de Développement de l'Espace Atlantique* (SDEA), Комисия за Атлантическата дъга-CRPM.

7.4 Подготвянето на многогодишната финансова рамка за периода 2012-2020 г. и очертаването на политиките за новия период предоставят възможност необходимите решения да се вземат сега.

7.5 Макрорегионалната стратегия представлява възможност да се оползотвори натрупаният значителен опит в областта на сътрудничеството и да се осъществи съществен напредък към по-сложни и по-амбициозни форми на сътрудничество, тъй като Атлантическият регион трябва да разработи общи широко-машабни проекти, които не могат да бъдат предприети с помощта на наличните в момента инструменти.

7.6 Морското измерение на Атлантическия океан обхваща голяма част от предизвикателствата и възможностите пред атлантическото пространство, но тъй като връзката му с територията е от фундаментално значение, ЕИСК предлага наред с морското да се включи и териториалното измерение. Континенталната територия управлява и развива „хинтерланда“, без който изтъкването на морския потенциал е лишено от смисъл. Морското крайбрежие се нуждае от активен и динамичен „хинтерланд“ и от синергии, които правят възможно съгласуваното развитие на цялостната територия.

7.7 Европейският парламент също изказа подкрепата си за възприемане на макрорегионален подход, който обхваща морския и териториалния стълб в атлантическото пространство⁽¹³⁾.

8 Структура и тематични стълбове

8.1 ЕИСК препоръчва схема, аналогична на схемата на Стратегията за Балтийско море:

8.1.1 Ясен и ориентиран към действие стратегически документ, който обхваща тематичните стълбове.

8.1.2 План за действие, който включва приоритетни действия за развитие на тематичните стълбове и водещите проекти.

8.1.3 ЕИСК счита за необходимо да се въведат системи за оценка на напредъка на стратегията, тъй като това е динамичен и иновативен процес, който трябва да включва механизми за мониторинг, оценка и преглед.

8.2 ЕИСК предлага макрорегионалната стратегия за Атлантическия регион да се основава на тематичните стълбове на *стратегията „Европа 2020“*. По този начин тематичното съдържание и секторните политики ще бъдат напълно свързани помежду си.

8.3 Международно измерение

8.3.1 Исландия и Норвегия са две европейски страни, които също са част от Атлантическия регион и следва да участват в макрорегионалната стратегия заедно с Гренландия и Фарьорските острови. Държавите членки от региона на Северно море също биха могли да проявят интерес за стартиране на макрорегионална стратегия в тази област.

8.3.2 Геополитическата позиция на Атлантическия океан, историческите и културните връзки и опитът в областта на сътрудничеството следва да бъдат обединени в една атлантическа макрорегионална стратегия. Трансатлантическото измерение е ключово, тъй като връзките със САЩ, Централна и Южна Америка и Африка са от стратегическо значение за ЕС.

8.4 Устойчив растеж

8.4.1 Атлантическият регион се нуждае от по-устойчива транспортна система, която да намали зависимостта от автомобилния транспорт, който отделя повече въглероден диоксид в сравнение с другите видове транспорт. Трафикът трябва да се измести към морето чрез стимулиране на морския транспорт: морските магистрали и връзките на пристанищата по суша, приоритетно с железопътния транспорт. Това включва планиране на пристанищните пространства, на връзките пристанище-град и като цяло на транспортните мрежи и платформи. Трябва да бъдат включени морската безопасност и сътрудничеството за предотвратяване и отговор на катастрофи.

8.4.2 Устойчивостта на морската околна среда е взаимосвързана и силно уязвима по отношение на въздействието от различните човешки дейности, сред които дифузното замърсяване на земите и вътрешните води, които се вливат в Атлантическия океан.

8.4.3 Устойчивостта на крайбрежието и интегрираното управление на крайбрежните зони следва да обхващат не само икономическите дейности и замърсяването, свързани с крайбрежието, но и феномена на силната концентрация на градско развитие по протежение на брега и връзката на крайбрежието с вътрешността.

8.4.4 Следва да бъдат включени мерките за приспособяване и превенция във връзка с изменението на климата, както и тяхното въздействие върху урбанизираните и природните зони на крайбрежието.

8.4.5 Потенциалът на Атлантическия океан във връзка с възобновяемата енергия представлява огромен по размер източник на чиста местна енергия, който все още не е развит.

8.5 Интелигентен растеж

8.5.1 Комуникацията в Атлантическия регион по протежение на оста „Север-Юг“ и връзката му с пазарите на Централна и Източна Европа е ключов фактор за конкурентоспособност, който следва да бъде постигнат с помощта на изграждането на атлантически коридор, свързващ пристанищата с железопътния транспорт. Атлантическите въздушно-транспортни връзки също са недостатъчни.

8.5.2 Използването на атлантическите ресурси, сред които възобновяемите морски енергийни източници, морските биотехнологии или други морски находища на подземни богатства, предоставят възможността да се създадат проспериращи, много иновативни икономически сектори, които могат да генерират богатство и работни места.

⁽¹³⁾ Резолюция на Европейския парламент от 9 март 2011 г. относно стратегията на ЕС за Атлантическия регион.

8.5.3 Тези политики ще изискват съществен ангажимент от страна на икономическите и социалните участници, както и от участниците от научните, технологичните и финансовите среди. Ще бъде необходимо да се поставят цели в области като инфраструктурата, индустрията, обучението, политиките, свързани с научните изследвания, развитието и иновациите, сътрудничеството между университетите, технологичните центрове и предприятията, създаването на кълстери и т.н.

8.5.4 Научноизследователската дейност в областта на модерните системи и технологии за екологично управление разгръща нови стратегии и нови хоризонти за традиционни атлантически дейности в упадък като риболова и корабостроенето. Мореплавателният сектор процъфтява и участва в стратегиите за развитие.

8.5.5 Морският и ваканционният туризъм е привлекателен сектор, който следва да бъде стимулиран както във връзка с природното, така и с културното наследство. Туризмът създава икономическа дейност и работни места и освен това допринася за развитието на атлантическата и европейската идентичност.

8.6 Приобщаващ растеж

8.6.1 Стратегията за Атлантическия океан следва да включва важно социално измерение. Икономическото развитие и създаването на нови работни места трябва да благоприятства подобряването на качеството на живот на жителите на атлантическите региони и да не позволява те да напускат територията.

8.6.2 Регионалните власти следва да насърчават социалния диалог и участието на социалните партньори и гражданското общество.

8.6.3 От приоритетно значение е подобряването на обучението в областта на морските предмети и корабоплаването, както и на сътрудничеството между университетите и центрове за обучение.

8.6.4 Информационните технологии трябва да бъдат по-добре развити, предимно в най-крайните части на атлантическия регион, които се нуждаят от по-добри връзки.

8.6.5 Въз основа на интегриран подход на териториалното сближаване следва да се вземе предвид ситуацията на малките села по крайбрежието, на островите, градовете, метрополните и селските области.

9 Управление и финансиране

9.1 ЕИСК счита, че в Договора се съдържат редица правни основания, на които се базират тези политики, сред тях членове 174 до 178 (Сближаване), член 38 и член 39 (Селско стопанство и рибарство), членове 90 до 100 (Транспорт), член 170 и член 171 (Европейски транспортни мрежи), член 173 (Промисленост), членове 191 до 193 (Околна среда), член 194 (Енергетика), член 195 (Туризм), член 195 (Най-отдалечени региони).

9.2 Стратегията трябва да бъде европейска, да бъде разработена от Комисията, одобрена от Съвета и Европейския парламент и подкрепена от ЕИСК и КР. За нейното прилагане на практика е необходим сериозен ангажимент от страна на държавите членки от атлантическото крайбрежие.

9.3 Тя следва да бъде изготвена в контекста на един широкомашабен процес на консултации и диалог с всички заинтересовани участници на национално, регионално и местно равнище, както от институционалните среди, така и от средите на организираното гражданско общество.

9.4 Трябва да се включат различни участници, които могат да бъдат поощрени единствено с помощта на модел на многостепенно управление, който обединява всички страни и прави възможни тяхното структурирано и балансирано участие и принос.

9.5 ЕИСК счита, че следва да отпаднат ограниченията на „трите Не“, като се отчита опитът от Балтийско море и региона на река Дунав, тъй като в бъдеще ще са необходими нови законодателни, административни и финансови инструменти, за да се осигури успех на макрорегионалните стратегии.

9.6 Европейската комисия трябва да съдейства за улесняване и координиране на действията.

9.7 Следва да се създаде група на високо равнище, в чийто състав влизат представители на държавите членки, Комисията, ЕП, ЕИСК и КР.

9.8 Звената за връзка във всяка една от петте участващи държави членки ще се грижат за координирането на националните действия във връзка със Стратегията.

9.9 Координаторите за всяка приоритетна област и координаторите на проектите могат да бъдат представители както на държавни, така и на регионални или местни органи.

9.10 ЕИСК иска да подчертае значението на „Форума за Атлантическия океан“, който следва с помощта на подход за многостепенно управление да заседава и да канализира участието и приноса на всички заинтересовани страни не само по отношение на изготвянето, но и в процеса за мониторинг, оценка и преглед на стратегията. Участие във Форума за Атлантическия океан трябва да вземат регионалните власти и организациите на гражданското общество: предприятия, синдикатите, социалната икономика, университетите, технологичните центрове и други следва активно да участват в неговите дейности.

9.11 Принципът „Не на допълнителното финансиране“ означава, че фондовете на политиката на сближаване са най-важният източник на финансиране за макрорегионалната стратегия, но ЕИСК счита, че в бъдеще е необходимо специфично финансиране.

9.12 ЕИСК счита, че фондовете, които се използват понастоящем, имат известни ограничения във връзка с финансирането на определени стратегически проекти. Необходимо е да се използват повече инструменти за финансиране, в това число общностни фондове, свързани с други секторни политики.

9.13 Европейската инвестиционна банка също може да предостави финансиране за конкретни проекти. Националните, регионалните и местните средства следва да съфинансират проектите и публично-частните партньорства.

9.14 Настоящият момент на оформяне на многогодишната рамкова програма за финансиране от Общността и на реформа на регионалната политика на ЕС е подходящ, за да се гарантира, че регламентирането на фондовете ще позволи финансиране на макрорегионалните стратегии.

9.15 За да могат дейностите и проектите, свързани с макрорегионалната стратегия за Атлантическия регион, да се включат в планирането на средствата за програмния период 2014-2020 г., през 2013 г. трябва да се вземат решенията, които да гарантират, че макрорегионалната стратегия ще бъде стартирана в началото на новия програмен период.

Брюксел, 24 май 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON
